

KARTA MODUŁU

I. OGÓLNE INFORMACJE O MODULE			
COLLEGIUM WITELONA UCZELNIA PAŃSTWOWA FILIA WE WROCŁAWIU			
Kierunek studiów:	Psychologia		
Poziom studiów:	Jednolite studia magisterskie		
Profil studiów:	Praktyczny		
Forma studiów:	Stacjonarne		
Nazwa modułu:	Biologiczne podstawy zachowań cz. II		
Rodzaj modułu:	Moduł kształcenia kierunkowego		
Język wykładowy:	Język polski		
Rok studiów:	1	Formy prowadzenia zajęć wraz z liczbą godzin dydaktycznych:	
Semestr:	2	Wykłady	Ćwiczenia
Liczba punktów ECTS ogółem:	5	15	30
Forma zaliczenia:	Egzamin		
Wymagania wstępne:	Podstawowa wiedza z zakresu biologicznych podstaw zachowań człowieka. Podstawowa umiejętność opisu procesów psychologicznych o podłożu biologicznym. Gotowość do refleksji nad biologicznymi uwarunkowaniami funkcjonowania człowieka.		
II. CELE KSZTAŁCENIA			
Cele kształcenia:			
<p>Cel 1: Zapoznanie z mechanizmami biologicznymi leżącymi u podstaw zarówno zachowania, jak i psychicznych doznań człowieka w stanach fizjologicznych i patologicznych. Dostarczenie wiedzy z zakresu anatomii i fizjologii człowieka, szczególnie z uwzględnieniem układu nerwowego.</p> <p>Cel 2: Zrozumienie związków między funkcjonowaniem fizjologicznym organizmu a przebiegiem procesów psychicznych i nabycie umiejętności wykorzystania tej wiedzy.</p> <p>Cel 3: Wykształcenie postawy gotowości do interdyscyplinarnej współpracy z specjalistami z innych dziedzin.</p>			
III. EFEKTY UCZENIA SIĘ WRAZ Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH ORAZ METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW			
Efekt uczenia się	Student, który zaliczył moduł w zakresie:	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji
wiedzy:			
W01	zna i w pogłębionym stopniu rozumie terminologię z zakresu biologicznych podstaw zachowań, związaną z praktyką pracy psychologa w różnych obszarach działalności	K3PS_W03	Pisemny sprawdzian wiedzy
W02	zna i w pogłębionym stopniu rozumie kulturowe i biologiczne uwarunkowania procesów psychicznych i zachowań człowieka. Posiada wiedzę na temat funkcjonowania organizmu człowieka w normie i patologii oraz zastosowania praktyczne w działalności psychologicznej.	K3PS_W09	Pisemny sprawdzian wiedzy
W03	zna w pogłębionym stopniu podstawy anatomii i funkcjonowania układu nerwowego oraz związków z procesami psychicznymi.	K3PS_W14	Pisemny sprawdzian wiedzy
umiejętności:			
U01	potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę z zakresu biologicznych podstaw zachowania człowieka do opisu i analizowania przyczyn oraz przebiegu procesów psychicznych i zachowań posługując się normami i regułami w celu rozwiązywania wybranych problemów.	K3PS_U02	Przygotowanie prezentacji
U02	potrafi stosować posiadaną wiedzę z zakresu biologicznych podstaw zachowania do obserwowania, diagnozowania i poddawania racjonalnej ocenie przyczyn i przebiegu procesów oraz zjawisk związanych z zachowaniem człowieka formułować własne opinie, stawiać hipotezy badawcze; zastosować praktyczne umiejętności w działalności psychologicznej.	K3PS_U03	Przygotowanie prezentacji
kompetencji społecznych:			
K01	jest gotów do samooceny własnych kompetencji, wiedzy i umiejętności, rozumienia potrzeby ciągłego rozwoju osobistego i dokształcania zawodowego; inspirowania i organizowania procesu uczenia się innych osób w zakresie biologicznych podstaw zachowania człowieka.	K3PS_K01	Udział w dyskusji; Aktywność podczas zajęć; Obserwacja

			postaw studenta
IV. TREŚCI PROGRAMOWE			
Treści programowe			
Wykłady			
Kod	Tematyka zajęć	Liczba godzin	
WY01	Przedstawienie treści karty modułu. Plastyczność mózgu:, mechanizmy neuroplastyczności, rola w uczeniu się, pamięci i adaptacji do zmiennych warunków.	2	
WY02	Stres i jego wpływ na organizm: biologiczne mechanizmy stresu, funkcjonowanie osi HPA, długotrwałe konsekwencje stresu na układ nerwowy i hormonalny.	2	
WY03	Genetyka: molekularna, populacyjna i jej rola w zachowaniu człowieka. Rola genów i epigenetyki w zachowaniu: wpływ dziedziczności i środowiska na rozwój mózgu i zachowanie, mechanizmy epigenetyczne w regulacji genów.	2	
WY04	Podłoże biologiczne emocji: struktury mózgu związane z emocjami (np. układ limbiczny ciało migdałowate, kora przedczołowa), neurotransmitery (neuroprzekaźniki) i hormony wpływające na emocje.	2	
WY05	Neurobiologiczne podstawy zaburzeń psychicznych: zmiany w układzie nerwowym związane z depresją, schizofrenią, zaburzeniami lękowymi i uzależnieniami.	2	
WY06	Aspekty chemiczne w psychologii biologicznej.	2	
WY07	Zachowania adaptacyjne i ewolucyjne podstawy zachowań: biologiczne mechanizmy przetrwania, adaptacja do środowiska, wpływ doboru naturalnego na zachowanie.	2	
WY08	Starzenie się układu nerwowego: zmiany związane z wiekiem w mózgu, neurodegeneracyjne choroby takie jak Alzheimer i Parkinson. Podsumowanie zajęć.	1	
Ćwiczenia			
Kod	Tematyka zajęć	Liczba godzin	
ĆW01	Przedstawienie treści karty modułu. Omówienie podstawowych rodzajów uszkodzeń mózgu: urazy czaszkowo-mózgowe, zaburzenia krążenia mózgowego, guzy śródczaszkowe, choroby zwyrodnieniowe, ogólnomózgowe zaburzenia neuropsychologiczne, specyficzne zaburzenia neuropsychologiczne, zatrucia chemiczne – tlenek węgla (II), metale ciężkie np. ołów.	2	
ĆW02	Charakterystyka metod badawczych dotyczących relacji pomiędzy strukturą a funkcją mózgu.	2	
ĆW03	Aktywność mięśni szkieletowych, elektromiografia twarzy a ekspresja emocji.	2	
ĆW04	Inteligencja: genetyka a inteligencja, wielkość mózgu a inteligencja, ewolucja mózgu, dlaczego jesteśmy inteligentni?	2	
ĆW05-ĆW06	Współczesna socjobiologia i początki psychologii ewolucyjnej agresja, rozród i opieka nad potomstwem, dzieciobójstwo, życie w grupie - współpraca, altruizm, ewolucja społeczeństw, mechanizmy ewolucji zachowań społecznych.	4	
ĆW07	Psychofarmakologia: - mechanizmy działania leków psychotropowych na układ nerwowy - efekty uboczne leków na funkcje poznawcze i emocjonalne.	2	
ĆW08-ĆW09	Uwarunkowania środowiskowe i genetyczne wyrażające się w różnicach indywidualnych takich jak: osobowość, zdolności, zachowania antyspołeczne, stres i uzależnienia.	4	
ĆW10	Analiza indywidualnej drogi człowieka „natura czy wychowanie”?	2	
ĆW 11	Narządy zmysłów i ich rola w zachowaniu.	2	
ĆW12	Aktywność elektryczna skóry, reakcja elektrodermalna jako wskaźnik reakcji orientacyjnych, pobudzeniowych, fobicznych.	2	
ĆW13-ĆW14	Omówienie zachowań reprodukcyjnych - płeć i hormony, zróżnicowanie zachowań seksualnych.	4	
ĆW15	Czy śmierć jest zaprogramowana? Śmierć mózgu, teoria starzenia się i zagadka samobójstwa. Podsumowanie zajęć.	2	
V. METODY KSZTAŁCENIA, NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE			
1. Metody kształcenia: wykład konserwatoryjny, dyskusja, praca grupowa, metoda projektowa; 2. Narzędzia (środki) dydaktyczne: prezentacja multimedialna, rzutnik, komputer, materiały drukowane, karty pracy;			
VI. FORMA I KRYTERIA ZALICZENIA MODUŁU			
1. Formy zaliczenia: Wykłady - egzamin Ćwiczenia - zaliczenie z oceną Zaliczenie modułu odbywa się z oceną zgodną z przyjętą skalą ocen obowiązującą na uczelni (od oceny niedostatecznej do oceny bardzo dobrej).			
2. Sposób weryfikacji i oceniania efektów uczenia się: Wykłady Pisemny sprawdzian wiedzy (egzamin) – kryteria oceny z wykładów: 0% - 50% - ocena niedostateczna, 51% - 60% - ocena dostateczna,			

61% - 70% - ocena dostateczna plus,
71% - 80% - ocena dobra,
81% - 90% - ocena dobra plus,
91% - 100% - ocena bardzo dobra.

Ćwiczenia

Pisemny test wiedzy – kryteria oceny:

W teście wiedzy student może uzyskać maksymalnie 26 pkt. Minimalna liczba punktów potrzebna do zaliczenia testu: 14 punktów.

Przygotowanie prezentacji z wybranego tematu – kryteria oceny:

Student realizuje w grupie (3-5 osoby) zadanie i przedstawia w czasie zajęć. Maksymalna liczba punktów do zdobycia: 16 punktów.

0-4 punktów – przygotowanie i zaprezentowanie na forum zadania.

5-8 punktów przygotowanie i zaprezentowanie na forum zadania oraz znajomość literatury źródłowej.

9-12 punktów – przygotowanie i zaprezentowanie na forum zadania oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych.

13-14 punktów przygotowanie i zaprezentowanie na forum zadania oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych, poprawność wnioskowania.

15-16 punktów – przygotowanie i zaprezentowanie na forum zadania oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i wykorzystania treści źródłowych, poprawność wnioskowania na podstawie treści źródłowych, uwzględnienie praktycznego zastosowania wniosków uzyskanych w trakcie wykonywania i analizy zadania.

Obserwacja i ocena aktywności oraz postawy studenta w czasie zajęć – kryteria oceny:

Student może otrzymać 0, 0,5 lub 1 punkt na każdym bloku za: zaangażowanie w pracę grupową, aktywność w trakcie ćwiczeń i prowadzenie merytorycznej dyskusji. Maksymalna liczba punktów do zdobycia: 8 punktów.

Kryteria oceny z ćwiczeń:

Maksymalna suma punktów do uzyskania z ćwiczeń: 50 punktów. Zdobyta liczba punktów jest przeliczana na wartości procentowe. Ocena powstaje na podstawie następujących kryteriów oceny:

51% - 60% - ocena dostateczna,

61% - 70% - ocena dostateczna plus,

71% - 80% - ocena dobra,

81% - 90% - ocena dobra plus,

91% - 100% - ocena bardzo dobra.

81% - 90% - ocena dobra plus,

91% - 100% - ocena bardzo dobra.

3. Podstawowe kryteria zaliczenia i oceny modułu:

Student otrzymuje zaliczenie modułu jeżeli:

- spełnił warunki zaliczenia wykładów i otrzymał co najmniej ocenę dostateczną z wykładów (ocena podsumowująca wykłady)

- spełnił warunki zaliczenia ćwiczeń i otrzymał co najmniej ocenę dostateczną z ćwiczeń (ocena podsumowująca ćwiczenia).

Niezaliczenie przynajmniej jednej składowej (wykłady, ćwiczenia) skutkuje niezaliczeniem całego modułu.

Ocena podsumowująca moduł jest ustalana na podstawie średniej arytmetycznej ocen formujących (ocena podsumowująca wykłady i ocena podsumowująca ćwiczenia). Średnia jest obliczana zgodnie z regulaminem studiów i zaokrąglana do pełnego stopnia zgodnie ze skalą ocen obowiązującą na uczelni (od oceny niedostatecznej do oceny bardzo dobrej).

VII. BILANS PUNKTÓW ECTS - NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta
Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela (godziny kontaktowe)	45
Udział w wykładach	15
Udział w ćwiczeniach	30
Samodzielna praca studenta (godziny niekontaktowe)	80
Przygotowanie do wykładu	10
Przygotowanie do ćwiczeń	25
Przygotowanie do egzaminu pisemnego z wykładu	15
Przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń	30
Łączna liczba	125

VIII. ZALECANA LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Kalat J.W., Biologiczne podstawy psychologii, Warszawa 2020.

2. Sadowski B., Biologiczne mechanizmy zachowania ludzi i zwierząt, Warszawa 2012.

3. Tafil-Klawe M., Klawe J., Wykłady z fizjologii człowieka, Warszawa 2023.

4. Pisula W., Oniszczenko W. Genetyka zachowania i psychologia ewolucyjna. W: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia akademicka. Podręcznik. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2023.

5. Sosnowski T. Psychofizjologia. W: J. Strelau (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki Tom 1, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2002.

Literatura uzupełniająca:

1. Buss D. M. Psychologia ewolucyjna, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2001.
2. Longstaff, A. Neurobiologia. Krótkie wykłady. Wydawnictwo Naukowe PWN 2024.
3. Oniszczenko W., Dragan. W.Ł. Genetyka zachowania w psychologii i psychiatrii. Wydawnictwo Naukowe „Scholar” Warszawa 2008.
4. Turner P.C., McLennan, A.G., Bates. A.D., White M.R.H., Biologia Molekularna. Krótkie Wykłady. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.